

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 57 0 Ps 107206 18 Rev
Banjaluka, 14.06.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Jadranke Stanišić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca K. d.o.o. K. S., koga zastupa punomoćnik N. B., advokat iz M., protiv tuženog K. d.o.o., Č., zastupan po punomoćniku M. R., advokatu iz B., radi duga, odlučujući o reviziji tužioca protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 107206 17 Pž od 15.02.2018. godine, na sjednici održanoj dana 14.06.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 107206 14 Ps od 14.07.2017. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužioca da mu tuženi na ime duga isplati iznos od 58.272,57 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 01.01.2009. godine pa do isplate i da mu naknadi troškove postupka.

Obavezan je tužilac da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.810,00 KM u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 107206 17 Pž od 15.02.2018. godine žalba tužioca je odbijena i potvrđena presuda Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj: 57 0 Ps 107206 14 Ps od 14.07.2017. godine.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava žalbe u iznosu od 840,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu tuženi na ime duga isplati iznos od 58.272,57 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da su parnične stranke bile u poslovnom odnosu u kome je tužilac isporučivao robu tuženom; da je tužilac 26.9.2008. godine ispostavio tuženom račun broj ... na iznos od 19.288,50 EUR i 17.10.2008. godine račun broj ... na iznos od 19.608,75 EUR, sa rokom plaćanja od 60 dana; da je izvodom otvorenih stavki na dan 31.12.2008. godine tužilac konstatovao potraživanja prema tuženom u iznosu od 62.294,75 EUR što je tuženi potvrdio potpisom i pečatom; da se tužilac obraćao tuženom 03.2.2009. godine, 16.4.2009. godine i 20.5.2009. godine sa zahtjevom da plati dug; da je tuženi obavijestio tužioca pismom od 13.01.2009. godine i od 25.10.2010. godine da nije bio u mogućnosti platiti obaveze iz razloga što svoja potraživanja nije naplatio; da iz izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2012. godine proizlazi da je tuženi potvrdio saglasnost potraživanja tužioca od 29.794,75 EUR; da je tuženi vršio uplate, te zadnju uplatu koja je evidentirana izvršio 09.8.2010. godine; da iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke proizlazi da je u toku spornog perioda odnos između parničnih stranaka bio dugovni, sa izuzetkom jedne uplate od strane tuženog tokom 2010. godine, da krajnji dugovni saldo na finansijskoj kartici tužioca u 2010. godini preračunato u EUR iznosi 29.794,75 EUR, odnosno 58.273,46 KM, da je jedina promjena u periodu 2011. godine do 2015. godine bila obračun kursnih razlika i da se cjelokupan dugovni saldo odnosi na potraživanja po osnovu neplaćenih računa broj ... u iznosu od 10.186,00 EUR i računa broj ... u iznosu od 19.608,75 EUR.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je zaključio da je osnovan prigovor zastare potraživanja koji je istakao tuženi jer se dug tuženog prema tužiocu odnosi na račune... i ...koji su dospjeli na naplatu 26.11.2008. godine i 17.12.2008. godine, tako da je imajući u vidu da je tužba podnesena dana 27.12.2013. godine, shodno odredbi člana 374. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO), potraživanje tužioca zastarjelo protekom trogodišnjeg roka.

Prvostepeni sud nalazi da potpisivanjem izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2012. godine nije došlo do prekida zastarjevanja u smislu odredbe člana 387. ZOO, obzirom da se priznanje može učiniti samo izričitom izjavom i mora biti dato na jasan i nedvosmislen način, pa se izvod otvorenih stavki koji predstavlja knjigovodstvenu radnju, ne može tumačiti kao pismeno priznanje duga, jer ono mora biti punovažno, jasno, izričito i nedvosmisleno dato od strane ovlaštenog lica, što u konkretnom slučaju nije utvrđeno.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje i pravni zaključak prvostepenog suda, te je žalbu tužioca odbio i prvostepenu presudu potvrdio temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP).

Odluke nižestepeni sudova su pravilne.

U reviziji tužilac navodi da je dug utvrđen finansijskim vještačenjem i drugim materijalnim dokazima, te pobija zaključak nižestepeni sudova o tome da je potraživanje zastarjelo i da izvodom otvorenih stavki na dan 31.12.2012. godine nije došlo do prekida

zastarjevanja, smatrajući da je time prekinuto zastarjevanje shodno odredbi člana 392. stav 1. ZOO i da su rokovi zastarjelosti počeli teći iznova.

Ovakvi prigovori revidenta su neosnovani.

Prema činjeničnom utvrđenju nižestepeni sudovi parnične stranke bile u poslovnom odnosu u kome je tužilac isporučivao robu tuženom, te je 26.9.2008. godine ispostavio račun broj ... na iznos od 19.288,50 EUR i 17.10.2008. godine račun broj ... na iznos od 19.608,75 EUR, koji su dospjeli na naplatu u roku od 60 dana, odnosno 26.11.2008. i 17.12.2008. godine. Dug tuženog prema Izvodu otvorenih stavki na dan 31.12.2008. godine bio je 62.294,75 EUR (između ostalog i za navedena dva računa). Iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke posljednja uplata tuženog prema tužiocu u iznosu 29.794,75 EUR bila je 09.08.2010. godine, tako da se cjelokupan dugovni saldo na finansijskoj kartici odnosi na potraživanja dijela neplaćenog računa broj ... u iznosu od 10.186,00 EUR i račun broj ... u iznosu od 19.608,75 EUR.

Tuženi nije osporavao da nije platio dug tužiocu, ali je u odgovoru na tužbu istakao prigovor zastarjelosti potraživanja i naveo da Izvod otvorenih stavki na dan 31.12.2012. godine nije potpisalo lice ovlašteno za zastupanje tuženog, već radnik knjigovodstva, pa da to nema značaj priznanja duga.

Odredbom člana 374. ZOO propisano je da međusobna potraživanja između pravnih lica iz ugovora o prometu roba i usluga zastarijevaju za tri godine. Zastarjevanje počinje da teče prvog dana kada je povjerilac imao pravo da zahtijeva ispunjenje obaveze (član 361. stav 1. ZOO) i nastupa kad istekne posljednji dan zakonom određenog vremena (član 362. ZOO).

Prema odredbi člana 387. ZOO zastarjevanje se prekida kada dužnik prizna dug, a priznanje se može učiniti ne samo izjavom, već na posredan način, davanjem otplate, plaćanje kamate, davanje obezbjeđenja. Poslije prekida zastarjevanje počinje teći iznova, a vrijeme koje je proteklo prije prekida ne računa se u zakonom određeni rok za zastarjelost. Zastarjevanje prekinuto priznanjem od strane dužnika počinje teći iznova od priznanja (član 392. ZOO).

Odredba člana 366. ZOO propisuje da se pismeno priznanje zastarjele obaveze smatra kao odricanje od zastarjelosti.

Priznanje duga kao razlog za prekid zastarjevanja predstavlja izjavu (pismenu ili usmenu), ili radnju od strane ovlaštenog lica dužnika kojom on povjeriocu priznaje dug. Bilo da se priznanje duga vrši na posredan ili neposredan način, ono mora biti tako učinjeno da se njime jasno i nedvosmisleno očekuje ili manifestuje volja dužnika da dug priznaje.

Pravilno nižestepeni sudovi zaključuju da obavještenje povjerioca upućeno dužniku o stanju njegovog salda - Izvod otvorenih stavki, ne znači priznanje duga od strane dužnika i ne dovodi do prekida zastarjevanja. Ovo iz razloga što su pravna lica obavezna da prije sastavljanja finansijskih izvještaja usaglase međusobna potraživanja i obaveze. Tako povjerilac u svom knjigovodstvu knjiži obaveze po svakom izdatom računu i nakon svakog plaćanja vrši smanjenje potraživanja, te dostavlja dužniku spisak neplaćenih obaveza na dan 31.12. radi usaglašavanja. Zato Izvod otvorenih stavki predstavlja knjigovodstvenu radnju koja se obavlja radi potpunog i

tačnog knjiženja međusobnih potraživanja iz poslovnog odnosa, koja se ne može tumačiti kao pismeno priznanje duga.

Imajući u vidu vrijeme podnošenja tužbe (27.12.2013. godine), te da je potraživanje tužioca po računu broj ... dospjelo 26.11.2008. godine, a da je 09.08.2010. godine tuženi plaćanjem dijela duga po ovom računu prekinuo zastarjelost za ostatak duga od 10.186,00 EUR, proizlazi da je potraživanje ostatka duga po ovom računu u iznosu od 10.186,00 EUR zastarjelo 10.08.2013. godine (prije podnošenja tužbe).

Takođe, potraživanje tužioca po računu broj ... u iznosu od 19.608,75 EUR, koje je dospjelo 17.12.2008. godine, zastarjelo je 18.12.2011. godine.

Dakle, pismeno priznanje zastarjele obaveze tumači se kao odricanje od već nastale zastarjelosti, a valjano priznanje zastarjele obaveze tj. duga može dati samo zakonski zastupnik pravnog lica ili njegov ovlaštenu punomoćnik, a ne i lice koje je potpisalo IOS obrazac kao radnik knjigovodstva, koje nema to svojstvo, već samo u okviru knjigovodstvenih poslova obavlja te radnje za potrebe pravilnog knjiženja.

Zbog navedenog potpisivanje Izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2012. godine od strane radnika knjigovodstva tuženog nema značaj pismenog priznanja zastarjele obaveze pa u tom smislu nije došlo do odricanja od zastarjelosti od strane tuženog.

Prigovor da Izvod otvorenih stavki na dan 31.12.2012. godine nije potpisalo ovlašteno lice za zastupanje već radnik knjigovodstva, tuženi je isticao u odgovoru na tužbu, pa je na tužiocu bio teret dokazivanja suprotnog, zbog čega se neosnovano revizijom ukazuje na povrede odredaba parničnog postupka iz člana 123. ZPP.

Iz navedenih razloga, odlučeno kao u izreci na osnovu odredbi člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost opravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić